

1.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ |

2.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਕਿਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਦੁੱਖ ਭੰਜਨੀ ਬੇਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਇੱਕ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਿਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : 1577 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰੋਵਰ , ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ |

3.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ |

4.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ |

5.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ | ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਉਦਾਸੀਆਂ ਪੂਰਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਵਾਪਿਸ ਪਰਤੇ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ , 1522 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ |

6.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਉਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਚਿਆ , ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ , ਰਾਗ ਗਉੜੀ , ਰਾਗ ਸੂਹੀ , ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ , ਰਾਗ ਆਸਾ , ਰਾਗ ਮਲਾਰ , ਰਾਗ ਮਾਝ |

7.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ :- 974 ਸ਼ਬਦ , 19 ਰਾਗ |

8.ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੂਈ ਦੇਣ ਦਾ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ :ਉਸ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਣਾ ਕਿ ਸੰਸਾਰੀ ਧਨ ਦੌਲਤ, ਪਰਿਵਾਰ, ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਦਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ | ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਆਦਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ |

9.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ?

ਉੱਤਰ : ਚੂਨਾ ਮੰਡੀ (ਲਾਹੌਰ) 1534 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ |

10.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਮਹਿਲ (ਪਤਨੀ) ਕੌਣ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ |

11.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਸਨ ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਸਨ --- ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ , ਅਰਜਨ ਜੀ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ) |

12.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਰਾਏ ਭੋਇ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ?

ਉੱਤਰ : ਰਾਏ ਬੁਲਾਰ |

13.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਸਿੱਖਿਅਕ ਕੌਣ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਵਿੱਦਿਆ ਵਿਚਾਰੀ ਤਾਂ ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ |

ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ , ਸੱਚਾ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵੰਡਦਾ ਹੈ |

14.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦੇ ਉਦਾਸੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਬਾਬ ਕਿਸ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਕਿਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਰਬਾਬ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਯੰਤਰ ਹੈ ਜੋ ਫਰਦ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਬੀ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਨੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ |

15.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੀ ਸ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਕਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ |

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ 1581 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ |

16.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਖ ਕੌਣ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਚਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਬੀਬੀ ਨਾਨਕੀ ਅਤੇ ਰਾਏ ਬੁਲਾਰ |

17.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੋਲ ਰਾਮਦਾਸਪੁਰ ਆਏ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਉਦਾਸੀ ਮੱਤ ਦੇ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ |

18.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਰਾਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : 638 ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ 30 ਰਾਗ |

19.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : 4 ਲਾਵਾਂ , ਸੂਹੀ ਰਾਗ ਵਿੱਚ |

20.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਦਰਜ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : 38 ਪੌੜੀਆਂ |

21.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਮੋਦੀਖਾਨੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਸਾਹਿਬ (ਪੰਜਾਬ) |

22.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਿਹੜੇ ਪਹਾੜ ਤੇ ਸਿੱਧਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਕੈਲਾਸ਼ ਪਰਬਤ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) |

23.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- "ਮੂਲਮੰਤਰ" ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ |

24.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 1539 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ "ਈਸ਼ਵਰੀ" ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ |

25.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 1469 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਰਾਇ ਭੋਇ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ (ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ) ਜੋ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ |

26.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੀ ?

ਉੱਤਰ : ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ – ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਜੀ

ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ – ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਜੀ

27. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮਹਿਲ (ਪਤਨੀ) ਕੌਣ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਮਾਤਾ ਸੁਲੱਖਣੀ ਜੀ |

28. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਭਾਈ ਜੈ ਰਾਮ ਜੀ ਅਤੇ ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਕੌਣ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਭੈਣ ਸਨ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜੈ ਰਾਮ ਜੀ ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਦੇ ਪਤੀ ਸਨ |

29. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਸਨ ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 2 ਪੁੱਤਰ ਸਨ |

ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ , ਬਾਬਾ ਲੱਖਮੀ ਦਾਸ ਜੀ |

30. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਤੁਸੀਂ "ਅੰਮ੍ਰਿਤਵੇਲਾ" ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋਗੇ ਜਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਕਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਲਗਾਤਾਰ ਦੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਬਰਾਬਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ | ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ 'ਪਹਿਰ' ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ | ਇਹ ਸਮਾਂ ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸੁਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ |

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਸਚੁ ਨਾਉ ਵਡਿਆਈ ਵੀਚਾਰੁ ।।

31. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ?

ਉੱਤਰ : ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਜੀ

32.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਅਨੁਯਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਪਰਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੋ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੇ ਯੋਗ ਸਾਬਿਤ ਹੋਏ ?

ਉੱਤਰ : ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ।

33.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਤੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਤੁਸੀਂ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਹੀ ਅੰਗਦ ਹੋ | ਇਸ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਅੰਗਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਅੰਗ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ –ਸਰੀਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਅੰਗਦ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ |

34.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਦੂਜੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਕਹਿਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ। |

35.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ?

ਉੱਤਰ : ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ 1699 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਕੇਸ਼ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ) ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

36.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ |

37.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ?

ਉੱਤਰ : ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ - ਹਰੀ ਦਾਸ ਜੀ

ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ - ਦਇਆ ਕੌਰ ਜੀ

38.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ |

39.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਦੁਆਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ , ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਿਵੇਂ "ਵਹਿਮ ਭਰਮ" ਤੋਂ ਦੂਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ?

ਉੱਤਰ : ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਲਈ ਸੂਰਜ ਦੇ ਵੱਲ ਪਾਣੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵੱਲ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ , ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪੁਹੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁਹੰਚ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਾਣੀ ਸੂਰਜ ਤੱਕ ਕਿਵੇਂ ਜਾਵੇਗਾ । ਫਿਰ ਉਹ ਜਾਣ ਗਏ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ |

40.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸਯਦਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੌਣ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਮਲਿਕ ਭਾਗੋ |

41.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਗਣਿਤਿਕ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਇੱਕ ਹੈ | (ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ) |

42.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ 20 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਭੁੱਖੇ 'ਸਾਧੂਆਂ' ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਛਕਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੂੰ "ਸੱਚਾਸੌਦਾ " ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ |

43.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਈਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 1552 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ |

44.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ "ਵਰਣਮਾਲਾ" ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਨਵਾਂ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਗੁਰਮੁਖੀ |

45.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਖਾਸ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ |ਜਦੋਂ ਦੂਰ ਅਤੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਗੇ | ਉਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਖਾਸ ਦਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ ਜੀ ?

ਉੱਤਰ : ਵੈਸਾਖੀ (13 ਅਪ੍ਰੈਲ)

ਮਾਘੀ (ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ)

ਦੀਵਾਲੀ (ਅਕਤੂਬਰ - ਨਵੰਬਰ)

46.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਜਦੋਂ ਪੁਰੋਹਿਤ ਹਰਦਿਆਲ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਧਾਗੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ "ਜਨੇਊ" ਪਹਿਨਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ?

ਉੱਤਰ : ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਧਾਗੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ "ਜਨੇਊ" ਗਰਦਨ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਪਹਿਨਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ |ਦਇਆ ਕਪਾਹ ਸੰਤੋਖ ਸੂਤੁ ਜਤੁ ਗੰਢੀ ਸਤ ਵਟੁ || ਏਹ ਜਨੇਊ ਜੀਅ ਕਾ ਹਈ ਤ ਪਾਡੇ ਘਤੁ ||

47.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਸਨ । ਉੱਚੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖੀ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ|

48.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਲਗਭਗ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ?

ਉੱਤਰ : ਲਗਭਗ 12 ਸਾਲ |

49.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਸਕ ਕੌਣ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਬਾਬਰ |

50.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਲਾਦੀਪ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੋਈ ?

ਉੱਤਰ : ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਵ ਨਭ ਨਾਲ |

51.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਗੁਰੂ ਕੌਣ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ |

52.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 1479 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ |

53.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਕਦੋਂ ਸਮਾਏ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 1552 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ |

54.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਦੇ ਲੰਗਰ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਬਲਵੰਡ ਖੀਵੀ ਨੇਕ ਜਨ ਜਿਸੁ ਬਹੁਤੀ ਛਾਉ ਪੜਾਲੀ ॥ ਲੰਗਰਿ ਦਉਲਤਿ ਵੰਡੀਐ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਖੀਰਿ ਘਿਆਲੀ॥

55.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੂਲ ਖੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ |

56.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- 1582 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ 76 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਦੁਨਿਆਵੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਰਵਾਨਗੀ ਲੈ ਲਈ ਸੀ | ਕਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ |

57.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾਨ ਸਮਰਪਣ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ | ਉਸ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਦੇ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਵੱਯੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ?

ਉੱਤਰ : ਗੁਰਸਿੱਖ ਬਲਵੰਡ ਜੀ |

58.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬਾਬਰ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਬਾਬਰ ਬਾਣੀ |

59.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਬਾਬਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸਯਦਪੁਰ ਜਿਸਨੂੰ ਹੁਣ ਐਮਨਾਬਾਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ |

60.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਬਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲੇ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਹਸਨ ਅਬਦਾਲ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ) |

61.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਉਸ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੋ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਬਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਜੀ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਟੁੱਟਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ |

62.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਰਹਿਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ?

ਉੱਤਰ : 1552 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ |

63.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਦੋਂ ਸਦੀਵੀ ਚਾਨਣ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਸਥਾਨ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ?

ਉੱਤਰ : 1539 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ |

64.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਜੀ ਦੁਆਰਾ|

65.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਇੱਕ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਾ –ਚੜਿਆ ਸੌਧਣਿ ਧਰਤਿ ਲੋਕਾਈ |

66.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਅੰਗ 1 ਤੋਂ 13 ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ?

ਉੱਤਰ : ਜਪੁ (ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ) ਬਿਨਾਂ ਰਾਗਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ "ਸੋ ਦਰ ਅਤੇ ਸੋਹਿਲਾ " ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ |

67.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰ ਉਦਾਸੀਆਂ ਚਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ (ਪੂਰਬ,ਪੱਛਮ,ਉੱਤਰ,ਦੱਖਣ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ|

ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ --- ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਵੱਲ|

ਦੂਜੀ ਉਦਾਸੀ ---- ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਵੱਲ |

ਤੀਜੀ ਉਦਾਸੀ ---- ਜੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਥਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਵੱਲ|

ਚੌਥੀ ਉਦਾਸੀ ---- ਮੁਸਲਿਮ ਧਰਮ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਵੱਲ|

68.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਗਏ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਸੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਉਦਾਸੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀ |

69.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੀ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਧਰਮਸ਼ਾਲ |

70.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਕੌਣ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸਿੱਖ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਤਰਖਾਣ ਵਜੋਂ ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਯਦਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਠਹਿਰੇ ਸਨ |

71.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਉਸ ਸਿੱਖ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ ਵਜਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ |

72.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜੋਤੀ- ਜੋਤਿ ਕਦੋਂ ਸਮਾਏ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿਖੇ 1539 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ ਸਨ |

73.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ?

ਉੱਤਰ : ਬਾਬਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਜੀ |

74.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੌਣ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ |

75.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੌਣ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਜੀ।

76.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਜੈਕਾਰਾ ਕੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ, ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ।

77.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਉਹਨਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ "ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ" ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ , ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

78.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਅਕਬਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਕੋਲ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਆਏ ?

ਉੱਤਰ : 1567 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ।

79.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਕਦੋਂ ਸਮਾਏ?.

ਉੱਤਰ : 1574 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ।

80.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ?

ਉੱਤਰ : ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਣਾਕੇ ।

81.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੀ ?

ਉੱਤਰ : ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

82. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਬਾਉਲੀ ਕੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਇੱਕ ਖੂਹ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਉੱਪਰ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਲੈ ਵਲ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

83. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ |

84. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ |

85. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਉਲੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਦੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 1559 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ |

86. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : 907 ਸ਼ਬਦ |

87. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ |

88. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- 12 ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਲਈ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ |

ਉਸ ਨਦੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿਥੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਣੀ ਲੈਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ |

89.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਰੋਵਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ |

90.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੇ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੌਣ ਆਏ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ |

91.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਸੰਤੋਖਸਰ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਕ ਟਾਹਲੀ ਦੇ ਦਰਖਤ ਹੇਠਾਂ ਬੈਠਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ | ਉਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ | ਉਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਟਾਹਲੀ ਸਾਹਿਬ |

92.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਬਾਬਰ ਕੌਣ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਬਾਬਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਗਲ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸੀ | ਉਸਨੇ 1504 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਕਾਬੁਲ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਸੀ ਫੇਰ ਉਸਨੇ 1505 ਈਸਵੀ , 1519 ਈਸਵੀ , 1520 ਈਸਵੀ , 1524 ਈਸਵੀ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਕਰ 1526 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ , ਪਾਣੀਪਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਇਬਰਾਹੀਮਲੋਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ |

93.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਤਿੰਨ ਵਾਰਾਂ |

94.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ 4 ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ 6 ਵਾਰਾਂ |

95. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਭਾਈ ਸੱਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਬਲਵੰਡ ਜੀ |

96. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਸੀ ? ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦਾਨਾ ਜੀ ਸੀ ।

ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ - ਲੱਖੋ

ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ - ਭਾਈ ਬਦਰੇ

97. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਨੂਰਸ਼ਾਹ ਕੌਣ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਨੂਰਸ਼ਾਹ ਕਾਮਰੂਪ (ਅਸਾਮ) ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਤੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਏ | ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣ ਦਾ ਧਰਮੀ ਤਰੀਕਾ ਦਿਖਾਇਆ | ਉਸ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਆਤਮ – ਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ |

98. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- 1574 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ 'ਗੁਰੂ ਕੇ ਚੱਕ' ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ॥ ਜੋ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਥਾਂ ਸੀ | ਕਿਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਤੁੰਗ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਭੂਮੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਿੰਨੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ :- 1577 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ , 700 ਅਕਬਰੀ ਰੁਪਏ ਅਤੇ 500 ਵਿਗੈ ਭੂਮੀ |

99. ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਕਸਬੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ , ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਮੌਕੇ , ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸੀ | ਦੱਸੋ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਆਰਥਿਕ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ?

ਉੱਤਰ :- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ 52 ਮਿਸ਼ਰਤ ਕਿੱਤੋ ਲਏ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰਖਾਣ , ਸੁਨਿਆਰ , ਜੁਲਾਹਾ , ਮੋਚੀ ਆਦਿ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ |

100.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇੱਕ "ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ" ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਉਸਤਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣੇ ,ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਉਸ ਪਵਿੱਤਰ ਟੀਚੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੈ ਆਂਦਾ । ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੌਣ ਪਾਠ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਕਰਣੀ ਕਾਗਦੁ ਮਨੁ ਮਸਵਾਣੀ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਦੁਇ ਲੇਖ ਪਏ ॥ ਜਿਉ ਜਿਉ ਕਿਰਤੁ ਚਲਾਏ ਤਿਉ ਚਲੀਐ ਤਉ ਗੁਣ ਨਾਹੀ ਅੰਤੁ ਹਰੇ॥੧॥

ਚਿਤ ਚੇਤਸਿ ਕੀ ਨਹੀ ਬਾਵਰਿਆ ॥

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਲਿਆ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਜਾਲੀ ਰੈਨਿ ਜਾਲੁ ਦਿਨੁ ਹੂਆ ਜੇਤੀ ਘੜੀ ਫਾਹੀ ਤੇਤੀ ॥

ਰਸਿ ਰਸਿ ਚੋਗ ਚੁਗਹਿ ਨਿਤ ਫਾਸਹਿ ਛੁਟਸਿ ਮੂੜੇ ਕਵਨ ਗੁਣੀ ॥੨॥

ਕਾਇਆ ਆਰਣੁ ਮਨੁ ਵਿਚਿ ਲੋਹਾ ਪੰਚ ਅਗਨਿ ਤਿਤੁ ਲਾਗਿ ਰਹੀ ॥

ਕੋਇਲੇ ਪਾਪ ਪੜੇ ਤਿਸੁ ਉਪਰਿ ਮਨੁ ਜਲਿਆ ਸੰਨ੍ਹੀ ਚਿੰਤ ਭਈ ॥੩॥

ਭਇਆ ਮਨੁਰੁ ਕੰਚਨ ਫਿਰਿ ਹੋਵੈ ਜੇ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਿਨੇਹਾ ॥

ਏਕ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਉਹ ਦੇਵੈ ਤਉ ਨਾਨਕ ਤ੍ਰਿਸਟਸਿ ਦੇਹਾ ॥੪॥੩

ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਜੀ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ।

101.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਦੀਵਾਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਦੀਵਾਨ ਇੱਕ ਫਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸ਼ਾਹੀ ਦਰਬਾਰ । ਸਿੱਖੀ ਰਿਵਾਇਤ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ | ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਸਜੀ ਹੋਈ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ |

102.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਗੁਰਮੁਖੀ ਕੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਗੁਰਮੁਖੀ ਇੱਕ ਲਿੱਪੀ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵੀ ਇਸੇ ਲਿੱਪੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਇੱਕ ਖਤਰਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਚੇ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ । ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਸਜਾਇਆ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਲਿੱਪੀ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰਣ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਅੱਖਰ ।

103.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਇ ਭੋਇ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ |

104. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਮਹਿਤਾ ਕਲਿਆਣਦਾਸ ਜੀ ਨੇਗੋਪਾਲ ਪਾਂਡਾ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ | ਜੋ ਵੀ ਕੁਝ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ | ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਸਿੱਖ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਫੱਟੀ ਲਿਖੀ ਜਿਸ ਨੇ ਗੋਪਾਲ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ | ਉਹ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ | ਕੋਈ ਇੱਕ ਪੰਕਤੀ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰੋ ?

ਉੱਤਰ : ਸਮੈ ਸੋਇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਜਿਨਿ ਸਾਜੀ ਸਭਨਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ ਭਇਆ || ਉਝੈ ਉਪਮਾ ਤਾ ਕੀ ਕੀਜੈ ਜਾ ਕਾ ਅੰਤ ਨ

ਪਾਇਆ ||

105. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜਦੋਂ ਸਿੱਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਕੱਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਇਤੁ ਮਦਿ ਪੀਤੈ ਨਾਨਕਾ ਬਹੁਤੇ ਖਟੀਅਹਿ ਬਿਕਾਰ ।

ਬਾਬਾ ਮਨੁ ਮਤਵਾਰੋ ਨਾਮ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਸਹਜ ਰੰਗ ਰਚ ਰਹਿਆ ।

ਪੂਰਾ ਸਾਚੁ ਪਿਆਲਾ ਤਿਸਹਿ ਪੀਆਏ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਵਾਪਾਰੀ ਹੋਵੈ ਕਿਆ ਮਦਿ ਛੂਛੇ ਭਾਉ ਧਰੇ ।

ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਪੀਵਤ ਹੀ ਪਰਵਾਣੁ ਭਇਆ ।

106. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਉਸ ਸਰੋਵਰ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿਸ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸੰਤੋਖਸਰ ਸਾਹਿਬ |

107. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਲਸੀ ਦਾਸ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਢੋਰ , ਗਵਾਰ, ਸੂਦਰ, ਪਸ਼ੂ, ਨਾਰੀ । ਯਹਿ ਪਾਂਚੋਂ ਤਾੜਨ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੋਣ ਕੀ ਹੈ ? ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਘੱਟੋ – ਘੱਟੋ ਦੋ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰੋ ?

ਉੱਤਰ : ਭੰਡੁ ਮੁਆ ਭੰਡੁ ਭਾਲੀਐ ਭੀਡੁ ਹੋਵੈ ਬੰਧਾਨ ॥ ਸੋ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤੁ ਜੰਮਹਿ ਰਾਜਾਨ ॥

108.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਸਨ ।

ਪੁੱਤਰ – ਭਾਈ ਦਾਤੂ ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਾਸੂ ਜੀ ।

ਪੁੱਤਰੀਆਂ – ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਜੀ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਅਨੋਖੀ ਜੀ ।

109.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਉਸ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ ।

110.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂਤਾਗੱਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 1539 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ।

111.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂਤਾਗੱਦੀ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 7 ਸਾਲ (1532 -1539) ।

112.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਨ ਦੇ ਲਈ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ । ਉਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ ਜੀ ?

ਉੱਤਰ : ਇੱਕ ਸਿਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਕਟਾਉਣੇ ।

ਦੂਜਾ ਪਿਛਲ ਰਾਤ ਸਤਿਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪੁ ਕਰੀ ।

ਤੀਜੇ ਸਾਧ ਸੰਤ ਆਵੰਦੇ ਜਾਂਵਦੇ ਦੀ ਟਹਿਲ ਕਰਨੀ ।

113.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਈ ਰਾਮਾ ਜੀ ਕੌਣ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਜਵਾਈ ਸਨ ।

114.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਈ ਰਾਮਾ ਜੀ ਦੇ ਮਹਿਲ (ਪਤਨੀ) ਕੌਣ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਬੀਬੀ ਦਾਨੀ ਜੀ |

115.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਈ ਰਾਮਾ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਈ ਰਾਮਾ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ ਨੂੰ ਥੜ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਉਲੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲਦੇ ਸਨ ।

116.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂਤਾਗੱਦੀ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੌਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 1574 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ |

117.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਮ ਕੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ |

118.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 31 ਮਾਰਚ 1504 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਹਰੀਕੇ (ਪੰਜਾਬ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ |

119.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਕੌਂ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ – ਫੇਰੂਮੱਲ ਜੀ|

ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ – ਮਾਤਾ ਦਯਾ ਜੀ|

120.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ |

121.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮਹਿਲ (ਪਤਨੀ) ਕੌਣ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ (ਮੱਤੇ ਦੀ ਸਰਾਏ) |

122.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੀ ?

ਉੱਤਰ : ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ - ਭਾਈ ਤੇਜ ਭਾਨ ਜੀ |

ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ – ਮਾਤਾ ਲਖਮੀ ਜੀ (ਮਾਤਾ ਭਕਤਾ ਦੇਵੀ)|

123.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਮਹਿਲ (ਪਤਨੀ) ਕੌਣ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਬੀਬੀ ਮਨਸਾ ਦੇਵੀ ਜੀ |

124.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਸਨ ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਬੱਚੇ ਸਨ |

ਬਾਬਾ ਮੋਹਨ ਜੀ , ਬਾਬਾ ਮੋਹਰੀ ਜੀ, ਬੀਬੀ ਦਾਨੀ ਜੀ, ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ |

125.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 61 ਸਾਲ |

126.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਦਸਵੰਧ ਕੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਦਸਵੰਧ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਦਹਾਈ ਪਰ ਸਿੱਖੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਹੈ | ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ | ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਆਪਣੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਦਾ |

127. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾਂ ਦੇ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਸਿੱਧ ਗੋਸਟਿ |

128. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪੋਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸਦੇ ਹੱਥ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ |

129. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸੱਜਣ ਠੱਗ ਕੌਣ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਉਹ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਢੋਂਗ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਵਾਸਤਵਿਕ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਧਨ ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ | ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਦਰਗਾਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੇ ਬਾਅਦ "ਉਜਲੂ ਕੈਹਾ ਚਿਲਕਣਾ ਘੋਟਿਮ ਕਾਲੜੀ ਮਸੁ ||" ਸੱਜਣ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ | ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੈਂਟਰ ਬਣਵਾਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ | ਉਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ "ਸੱਚੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲ" ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ |

130. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਕੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ | ਵਿਧਵਾ ਔਰਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ |

131. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦਾ ਕੀ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਗਰ ਛਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ |

132. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਸਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਮ ਕੀ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਸਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਚੱਕ / ਰਾਮਦਾਸਪੁਰ ਸੀ |

133. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ |

134. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 1574 - 1581 (7 ਸਾਲ) |

135. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਬਾਉਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ) |

136. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਨਵੀਂ ਲਿੱਪੀ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ । ਗੁਰਮੁਖੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰਣ ਕੀਤੇ ਅੱਖਰ ।

137. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਵਜੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : 12 ਸਾਲ 5 ਮਹੀਨੇ |

138. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਿੱਥੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਪਿੰਡ ਬਾਸਰਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ |

139.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਨਾਲ |

140.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਕਿਸ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸਲੋਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ?

ਉੱਤਰ : ਬਸੰਤ ਦੀ ਵਾਰ ਅਤੇ ਰਾਮਕਲੀ ਦੀ ਵਾਰ |

141.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਕੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਵਿਕ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ 8 ਦੋਹਿਆਂ ਦੇ ਪਦੈ (ਪੈਰਾ) ਹੈ। ਹਰੇਕ ਜੋੜੇ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

142.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਰੁੱਤ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਾਗ ਕਿੱਥੇ ਦਰਜ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਕਲਾ ਸੀ ਕਲ ਰਾਗ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ | ਇਹ ਰਾਗ 31 ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 25 ਵਾਂ ਰਾਗ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ 1168 -1196 ਅੰਗ ਤੱਕ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ |

143.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : 'ਵਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ? ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦਰਜ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਵਾਰ ਦੇ ਕਈ ਅਰਥ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ | ਪਵਿੱਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਰਵ- ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿਮਾ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ | ਪੌੜੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 22 ਵਾਰਾਂ ਦਰਜ ਹਨ |

144.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਗ , ਮਾਝ ਰਾਗ, ਗਉੜੀ ਰਾਗ, ਰਾਗ ਆਸਾ, ਰਾਗ ਗੁਜਰੀ, ਰਾਗ ਵਿਹਾਗੜਾ, ਰਾਗ ਵਡਹੰਸ, ਰਾਗ ਸੋਰਠ, ਰਾਗ ਜੈਤਸਰੀ, ਰਾਗ ਸੂਹੀ, ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ, ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ, ਰਾਗ ਬਸੰਤ, ਰਾਗ ਸਾਰੰਗ, ਰਾਗ ਮਲਾਰ, ਰਾਗ ਕਾਨੜਾ |

145.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : 8 ਵਾਰਾਂ |

146.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਉਹਨਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾਂ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

ਉੱਤਰ : ਬਾਬਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਜੀ |

ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ |

147.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸਿੱਖੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ (ਧਾਰਨਾ) ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਓ ?

ਉੱਤਰ : ਏਕੋ ਪਵਣੁ ਮਾਟੀ ਸਭ ਏਕਾ ਸਭ ਏਕਾ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈਆ |

ਉਸੇ ਹੀ ਹਵਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ | ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਤ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਭੇਦ - ਭਾਵ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ |

148.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜਦੋਂ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੀ ਨੇ ਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਉੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ |

149.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਲ 40 ਵਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਰਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ |

150.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਜੋਤੀ – ਜੋਤਿ ਕਦੋਂ ਸਮਾਏ ?

ਉੱਤਰ : 1581 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ |

151.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਮਸੰਦ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ 22 ਮੰਜੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 22 ਮਸੰਦ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ | ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸੰਦ ਮੰਜੀ ਤੇ ਬੈਠਦੇ ਸਨ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਸੰਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 52 ਤੱਕ ਵੱਧ ਗਈ ਸੀ | ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮਸੰਦਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ |

152.ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਇੱਕ ਪਉੜੀ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਗਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਗੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਪਉੜੀ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ :

ਪਉੜੀ॥

ਕੀਤਾ ਲੋੜੀਐ ਕੰਮੁ ਸੁ ਹਰਿ ਪਹਿ ਆਖੀਐ ॥

ਕਾਰਜੁ ਦੇਇ ਸਵਾਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਚੁ ਸਾਖੀਐ ॥

ਸੰਤਾ ਸੀਗ ਨਿਧਾਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚਾਖੀਐ ॥

ਭੈ ਭੰਜਨ ਮਿਹਰਵਾਨ ਦਾਸ ਕੀ ਰਾਖੀਐ ॥

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਅਲਖੁ ਪ੍ਰਭੁ ਲਾਖੀਐ ॥੨੦॥

153.ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਲਾਵ ਦਾ ਪਾਠ ਉਚਾਰਣ ਕਰੋ ?

ਉੱਤਰ :

ਪਹਿਲੀ ਲਾਵ

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ (੪)

ਹਰਿ ਪਹਿਲੜੀ ਲਾਵ ਪਰਵਿਰਤੀ ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥

ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵੇਦੁ ਧਰਮੁ ਦ੍ਰਿੜਹੁ ਪਾਪ ਤਜਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥

ਧਰਮੁ ਦ੍ਰਿੜਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਆਰਾਧਹੁ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਗਵਾਇਆ ॥

ਸਹਜ ਅਨੰਦੁ ਹੋਆ ਵਡਭਾਗੀ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ॥

ਜਨ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਲਾਵ ਪਹਿਲੀ ਆਰੰਭ ਕਾਜੁ ਰਚਾਇਆ ॥੧॥

ਦੂਜੀ ਲਾਵ

ਹਰਿ ਦੂਜੜੀ ਲਾਵ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥

ਨਿਰਭਉ ਭੈ ਮਨੁ ਹੋਇ ਹਉਮੈ ਮੈਲ ਗਵਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
ਨਿਰਮਲੁ ਭਉ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ਹਰਿ ਵੇਖੈ ਰਾਮੁ ਹਦੂਰੇ ॥
ਹਰਿ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਸਾਰਿਆ ਸੁਆਮੀ ਸਰਬ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੋ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਜਨ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ॥
ਜਨ ਨਾਨਕ ਦੂਜੀ ਲਾਵ ਚਲਾਈ ਅਨਹਦ ਸ਼ਬਦ ਵਜਾਏ ॥੨॥

ਤੀਜੀ ਲਾਵ

ਹਰਿ ਤੀਜੜੀ ਲਾਵ ਮਨਿ ਚਾਉ ਭਇਆ ਬੈਰਾਗੀਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
ਸੰਤ ਜਨਾ ਹਰਿ ਮੇਲੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਵਡਭਾਗੀਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
ਨਿਰਮਲੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ਮੁਖਿ ਬੋਲੀ ਹਰਿ ਬਾਣੀ ॥
ਸੰਤ ਜਨਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਕਥੀਐ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧੁਨਿ ਉਪਜੀ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗ ਜੀਉ ॥
ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੇ ਤੀਜੀ ਲਾਵੈ ਹਰਿ ਉਪਜੈ ਮਨਿ ਬੈਰਾਗੁ ਜੀਉ ॥੩॥

ਚੌਥੀ ਲਾਵ

ਹਰਿ ਚਉਥੜੀ ਲਾਵ ਮਨਿ ਸਹਜੁ ਭਇਆ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿਆ ਸੁਭਾਇ ਹਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਆ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
ਮਨਿ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ ॥
ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਠਾਕੁਰਿ ਕਾਜੁ ਰਚਾਇਆ ਧਨ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮਿ ਵਿਗਾਸੀ ॥
ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੇ ਚਉਥੀ ਲਾਵੈ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਿਨਾਸੀ ॥੪॥੩॥

154. ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਉਸ ਸਲੋਕ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ ਜਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ 'ਵਾਰ ਗਾਉੜੀ' ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ? ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ ਦਿਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ:

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਅਖਾਏ ਸੁ ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
ਉਦਮੁ ਕਰੇ ਭਲਕੇ ਪਰਭਾਤੀ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਨਾਵੈ ॥
ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪੈ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਦੋਖ ਲਹਿ ਜਾਵੈ ॥
ਫਿਰਿ ਚੜੈ ਦਿਵਸੁ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਵੈ ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥

ਜੋ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਧਿਆਏ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇ ਗੁਰਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
ਜਿਸ ਨੇ ਦਇਆਲੁ ਹੋਵੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣਾਵੈ ॥
ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਧੂੜਿ ਮੰਗੈ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਕੀ ਜੋ ਆਪਿ ਜਪੈ ਅਵਰਹ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ॥

155. ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵੱਖ - ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਬਕਾਇਆ | ਲੋਕ ਬੇਵੱਸ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਖਿਲਾਫ ਖੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਉਹ ਸਿਰਫ ਮੱਦਦ ਲਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ | ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ?

ਉੱਤਰ:

ਕਲਿ ਕਾਤੀ ਰਾਜੇ ਕਾਸਾਈ ਧਰਮੁ ਪੰਖ ਕਰਿ ਉਡਰਿਆ ॥

ਕੂੜ ਅਮਾਵਸ ਸਚੁ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੀਸੈ ਨਾਹੀ ਕਹ ਚੜਿਆ ॥

ਹਉ ਭਾਲਿ ਵਿਕੁੰਨੀ ਹੋਈ । ਆਧੇਰੈ ਰਾਹੁ ਨਾ ਕੋਈ ॥

ਵਿਚ ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਦੁਖੁ ਰੋਈ । ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਨਿ ਬਿਧਿ ਗਤਿ ਹੋਈ ॥

ਵਾਰੁ ਮਾਝ ਪਉੜੀ

ਲਬੁ ਪਾਪੁ ਦੁਇ ਰਾਜਾ ਮਹਤਾ ਕੂੜੁ ਹੋਆ ਸਿਕਦਾਰੁ ॥

ਕਾਮੁ ਨੇਬੁ ਸਦਿ ਪੁਛੀਐ ਬਹਿ ਬਹਿ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥

ਅੰਧੀ ਰਯਤਿ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੀ ਭਾਹਿ ਭਰੇ ਮੁਰਦਾਰੁ ॥

ਗਿਆਨੀ ਨਚਹਿ ਵਾਜੇ ਵਾਵਹਿ ਰੂਪੁ ਕਰਹਿ ਸੀਗਾਰੁ ॥

“ਉਚੇ ਕੂਕਹਿ” ਵਾਦਾ ਗਾਵਹਿ ਜੋਧਾ ਕਾ ਵੀਚਾਰੁ ॥

156. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਉਣ ਤੇ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਲੀਡਰ ਮੰਨਿਆ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬੇਹੱਦ ਪਾਖੰਡੀ ਅਤੇ ਠੱਗ ਸਨ । ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰੋ ?

ਉੱਤਰ:

ਮਾਣਸ ਖਾਣੇ ਕਰਹਿ ਨਿਵਾਜ । ਛੁਰੀ ਵਗਾਇਨਿ ਤਿਨ ਗਲਿ ਤਾਗ ॥

ਤਿਨ ਘਰਿ ਬ੍ਰਹਮਣ ਪੂਰਹਿ ਨਾਦ । ਓਨਾ ਭਿ ਆਵਹਿ ਓਈ ਸਾਦ ॥

ਕੂੜੀ ਰਾਸਿ ਕੂੜਾ ਵਾਪਾਰੁ । ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਕਰਹਿ ਆਹਾਰੁ ॥

ਸਰਮ ਧਰਮ ਕਾ ਡੇਰਾ ਦੂਰਿ । ਨਾਨਕ ਕੂੜ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
ਮਥੈ ਟਿਕਾ ਤੋੜਿ ਧੋਤੀ ਕਖਾਈ । ਹਥਿ ਛੁਰੀ ਜਗਤ ਕਾਸਾਈ ॥
ਨੀਲ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰਿ ਹੋਵਹਿ ਪਰਵਾਣੁ । ਮਲੇਛ ਧਾਨੁ ਲੇ ਪੂਜਹਿ ਪੁਰਾਣੁ ॥
ਅਭਾਖਿਆ ਕਾ ਕੁਠਾ ਬਕਰਾ ਖਾਣਾ । ਚਉਕੇ ਉਪਰਿ ਕਿਸੈ ਨਾ ਜਾਣਾ ॥
ਦੇ ਕੈ ਚਉਕਾ ਕਢੀ ਕਾਰ । ਉਪਰਿ ਆਇ ਬੈਠੇ ਕੂੜਿਆਰ ॥
ਮਤੁ ਭਿਟੈ ਵੇ ਮਤੁ ਭਿਟੈ । ਇਹੁ ਅੰਨੁ ਅਸਾਡਾ ਫਿਟੈ ॥
ਤਨਿ ਫਿਟੈ ਫੇੜ ਕਰੇਨਿ । ਮਨਿ ਜੂਠੇ ਚੁਲੀ ਭਰੇਨਿ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਧਿਆਈਐ । ਸੁਚਿ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਸਚੁ ਪਾਈਐ ॥੨॥

ਸਤੀ ਪਾਪੁ ਕਰਿ ਸਤੁ ਕਮਾਹਿ । ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਘਰਿ ਦੇਵਣ ਜਾਹਿ ॥
ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਖੇ ਖਟਿਐ ਭਾਉ । ਭਾਵੈ ਆਵਉ ਭਾਵੈ ਜਾਉ ॥
ਸਾਸਤੁ ਬੇਦੁ ਨਾ ਮਾਨੈ ਕੋਇ । ਆਪੇ ਆਪੇ ਪੂਜਾ ਹੋਇ ॥
ਕਾਜੀ ਹੋਇ ਕੈ ਬਹੈ ਨਿਆਇ । ਫੇਰੇ ਤਸਬੀ ਕਰੇ ਖੁਦਾਇ ॥
ਵਢੀ ਲੈ ਕੇ ਹਕੁ ਗਵਾਏ । ਜੇ ਕੋ ਪੂਛੇ ਤਾਂ ਪੜਿ ਸੁਣਾਏ ॥
ਤੁਰਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਨਿ ਰਿਦੈ ਸਮਾਹਿ । ਲੋਕ ਮੁਹਾਵਹਿ ਚਾੜੀ ਖਾਹਿ ॥
ਚਉਕਾ ਦੇ ਕੈ ਸੁਚਾ ਹੋਇ । ਐਸਾ ਹਿੰਦੂ ਵੇਖਹੁ ਕੋਇ ॥
ਜੋਗੀ ਗਿਰਹੀ ਜਟਾ ਬਿਭੂਤ । ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਰੋਵਹਿ ਪੁਤ ॥
ਜੋਗ ਨ ਪਾਇਆ ਜੁਗਤਿ ਗਵਾਈ । ਕਿਤੁ ਕਾਰਣਿ ਸਿਰਿ ਛਾਈ ਪਾਈ ॥
ਨਾਨਕ ਕਲਿ ਕਾ ਏਹੁ ਪਰਵਾਣੁ । ਆਪੇ ਆਖਣੁ ਆਪੇ ਜਾਣੁ ॥1॥

157. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕੀ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ।

158. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਪੰਜ ਕਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੋ ਹਰ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਕੇਸ , ਕੰਘਾ , ਕੜਾ , ਕਿਰਪਾਨ , ਕਛਹਿਰਾ ।

159. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ 'ਪਰਦਾ ਪਹਿਨਣ' ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਪਰਦਾ ਪ੍ਰਥਾ ਕੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਰਦਾ ਪਹਿਨਣਾ ।

160. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਪੂਰੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੇ ?

ਉੱਤਰ : 12 ਸਾਲ ।

161. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਉਲੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਬਾਉਲੀ 1559 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ।

162. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਪਟਨਾ ਵੱਲ ਗਏ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਸਾਲਿਸ ਰਾਏ ਜੋ ਇੱਕ ਜੌਹਰੀ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ।

163. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਉਸ ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪਾਪ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਪਾਲਣ - ਪੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਭਾਰਿਆ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਮ - ਸਾਰੰਗ |

ਕਾਹੇ ਪੂਤ ਝਗਰਤ ਹਉਂ ਸੀਗ ਬਾਪ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਜਣੇ ਬਡੀਰੇ ਤੁਮ ਹਉਂ ਤਿਨ ਸਿਉ ਝਗਰਤ ਪਾਪ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਜਿਸ ਧਨ ਕਾ ਤੁਮ ਗਰਬੁ ਕਰਤ ਹਉ ਸੇ ਧਨੁ ਕਿਸਹਿ ਨ ਆਪ ॥

ਖਿਨ ਮਹਿ ਛੋਡਿ ਜਾਇ ਬਿਖਿਆ ਰਸੁ ਤਉ ਲਾਗੈ ਪਛੁਤਾਪ ॥

ਜੇ ਤੁਮਰੇ ਪ੍ਰਭ ਹੋਤੇ ਸੁਆਮੀ ਹਰ ਤਿਨ ਕੇ ਜਾਪਹੁ ਜਾਪ ॥

ਉਪਦੇਸੁ ਕਰਤ ਨਾਨਕ ਜਨ ਤੁਮ ਕਉ ਜਉ ਸੁਨਹੁ ਤਉ ਜਾਇ ਸੰਤਾਪ ॥

164. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਜੀਵਨ ਦਾ ਰਾਹ ਦੱਸਿਆ । ਉਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪਾਠਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ?

ਉੱਤਰ: "ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ, ਨਾਮ ਜਪਣਾ, ਵੰਡ ਛਕਣਾ" । ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਮ ਨੂੰ ਜਪਣਾ, ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਵੰਡਣਾ ।

165. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜਿਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸਿੱਧਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਉਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਗੋਰਖ ਮੱਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੀਲੀਭੀਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ । ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ?

ਉੱਤਰ : ਨਾਨਕ ਮੱਤਾ ।

166. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨਿਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਬਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਉਸ ਬਾਣੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪਾਉੜੀਆਂ ਦਰਜ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਆਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ੪੦ ਪਾਉੜੀਆਂ ।

167. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਵੇਂ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ?

ਉੱਤਰ : "ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਗਤ ਫਿਰ ਸੰਗਤ " ਅਤੇ ਬਾਉਲੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਕੇ ।

168. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਦਰਗਾਹੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਗਏ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ੧੫੪੦ ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ।

169. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕਿਸ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੁਆਰਾ "ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ " ਛਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸਿੱਖ - ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਪੰਗਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ।

170.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸਮਰਾਟ ਅਕਬਰ ਨੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਤੋਂ "ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ " ਲਈ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ?

ਉੱਤਰ : "ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ" ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਵਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

171.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : "ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ " ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ (ਛਕਦੇ ਹੋਏ) ਦੂਸਰਿਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੰਗਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਹਰ ਕੋਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਰੰਗ , ਜਾਤ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ।

172.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਤ ਦੀ ਬੇਹਤਰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਕਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਮੰਜੀਆਂ |

173.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ "ਕਾਸ਼ੀ" ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੇ ਪੰਡਿਤ ਚਤੁਰ ਦਾਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਹੋਈ । ਪੰਡਿਤ ਚਤੁਰ ਦਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ : ਪੰਡਿਤ ਚਤੁਰ ਦਾਸ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਨਣ ਹਰੇਕ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ "ਵਾਹਿਗੁਰੂ" ਦੇ ਨਾਮ ਰਾਹੀਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਪੱਥਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ।

174.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕਿਸ ਗੁਰਸਿੱਖ ਤੋਂ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣੇ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ?

ਉੱਤਰ : ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭਾਈ ਜੋਧ ।

175.ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਵਾਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮਹੱਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੀਜਾ,ਚੌਥਾ ,ਜਾਂ ਪੰਜਵਾਂ ਇਸਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਪਹਿਲੇ , ਤੀਜੇ ,ਚੌਥੇ ਜਾਂ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ?

176.ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ :-

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ, ਮਿਟੀ ਧੰਧੁ ਜਗਿ ਚਾਨਣ ਹੋਆ ||

ਜਿਉ ਕਰਿ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਰੇ ਛਪੈ ਅਧੋਰੁ ਪਲੇਆ ॥
ਸਿੰਘ ਬੁਕੇ ਮਿਰਗਾਵਲੀ ਭੰਨੀ ਜਾਇ ਨ ਧੀਰਿ ਧਰੇਆ ॥
ਜਿੱਥੇ ਬਾਬਾ ਪੈਰ ਧਰੈ ਪੂਜਾ ਆਸਣੁ ਬਾਪਣਿ ਸੋਆ ॥
ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ ?

ਉੱਤਰ : ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਅਧੋਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਾਲ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਅਧੋਰਾ ਅਤੇ ਤਾਰੇ ਦੂਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ | ਜਦੋਂ ਸ਼ੇਰ ਗਰਜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਿਰਨਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਡਰ ਕੇ ਭੱਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ | ਉਹ ਸਥਾਨ ਉਪਾਸਨਾ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ |

177. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜਗਨਾਥ ਪੂਰੀ ਵਿਚ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ. ਆਰਤੀ ਲਈ ਹਰ ਕੋਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ "ਪੂਜਾਰੀ" ਨੇ ਇੱਕ ਪਲੇਟ ਵਿਚ ਦੀਪ, ਫੁੱਲਾਂ, ਮੋਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬੁੱਤ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਿਉਂ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਆਰਤੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ? ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਗ ਧਾਨਸਰੀ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦੀ ਅਸਲੀ ਆਰਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਉਹ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਗਗਨ ਮੈ ਥਾਲ ਰਵਿ ਚੰਦੁ ਦੀਪਕ ਬਨੇ ਤਾਰਿਕਾ ਮੰਡਲ ਜਨਕ ਮੋਤੀ॥

ਧੂਪੁ ਮਲਆਨਲੇ ਪਵਣੁ ਚਵਰੇ ਕਰੇ ਸਗਲ ਬਨਰਾਇ ਫੂਲੰਤ ਜੋਤੀ॥

178. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਇਕ ਸੰਗੀਤਮਈ ਸਾਧਨ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਇਸਨੂੰ ਕੀ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ?

ਉੱਤਰ : ਕੀਰਤਨ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਰਬਾਬ ਵਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ

179. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕੈਨੀਬਾਲ (ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ) ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਸਾਮ ਦੇ ਉਜਾੜ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ ਸੀ?

ਉੱਤਰ : ਕੌਂਡਾ ਰਾਖਸ਼ਸ ।

180. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਰਾਮਦਾਸ ਵਿਚ, ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਰਬਾਬੀਆਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਰੇਬੇਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ |

181. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਾਪਿਸ ਪਰਤ ਆਏ. ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਨਾਮ ਜਪਣ, ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਵੰਡ ਛਕਣਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ?

ਉੱਤਰ : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਅਮ੍ਰਿਤਵੇਲਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਗਤ ਜਾਪੁ, ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰੇਗੀ। ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੌ ਦਰੁ ਅਤੇ ਆਰਤੀ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਮਾਈ ਲੰਗਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

182. ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਧੁਰ ਜੀ ਬਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਅੰਤ ਬੁੱਧ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਜਿਸਨੇ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿਖਾਇਆ। ਰਾਗ ਆਸਾ ਵਿੱਚ, ਪੱਟੀ ਲਿਖੀ ਕਿਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਨਵਾਜਿਆ ?

ਉੱਤਰ : ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਪੱਟੀ ਲਿਖੀ | ਉਹ ਮਨਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਿਉਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਓ ਮੂਰਖ ਮਨਾ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖਦੇ ਹੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਕੇਵਲ ਤੱਦ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਨ ਕਾਹੇ ਭੁਲੇ ਮੂੜ ਮਨਾ

ਜਦ ਲੇਖਾ ਦੇਵਹਿ ਬੀਰਾ ਤਉ ਪੜਿਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥ (ਆਦਮੀ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।)

183. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਲਾਵਾਂ ਦੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪਾਠ ਦੁਆਰਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਕੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ?

ਉੱਤਰ : ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਿਆਂ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁੱਲੋ. ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚਾਰ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪੜਾਵਾਂ ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦਾ ਹੈ | ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰ ਰੂਹਾਨੀ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ (ਪਰਮਾਤਮਾ) ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ. ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਨੁੱਖ. ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਡਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਗੰਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਗੰਦਗੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਆਪਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਅਗਲਾ ਦਿਮਾਗ ਭਗਵਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਆਖਿਰਕਾਰ, ਪ੍ਰਭੂ ਮਾਲਕ, ਮੇਰਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਆਪਣੀ ਲਾੜੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਨਾਲ "ਨਾਮ" ਵਿੱਚ ਖਿੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਭੂ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਹੈ।

184. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : "ਸਿੱਧ ਗੋਸ਼ਟਿ" ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸਿੱਧ ਨੇ " ਕਵਣ ਮੂਲ ,ਕਵਣ ਮਤਿ ਵੇਲਾ" ਕਿਹਾ | (ਰੂਟ ਕੀ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਦਾ ਸੋਮਾ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਹਨ. "ਤੇਰਾ ਕਵਣ ਗੁਰੂ ਜਿਸ ਕਾ ਤੂੰ ਚੇਲਾ "(ਤੁਹਾਡਾ ਗੁਰੂ ਕੌਣ ਹੈ ? ਤੁਸੀਂ ਕਿਸਦੇ ਚੇਲੇ ਹੋ ?) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ?

ਉੱਤਰ : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ "ਪਵਨ ਅਰੰਭੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਵੇਲਾ" (ਹਵਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਆਈ ਹੈ. ਇਹ ਸੱਚੀ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ) "ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਸੁਰਤਿ ਧੁਨਿ ਚੇਲਾ" (ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਫੋਕਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਚੇਤਨਾ, ਮੈਂ ਇੱਕ "ਚੇਲਾ" - ਚੇਲਾ).

185. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਮੁਆਫੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : "ਸੱਚਾ ਆਨੰਦ ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਮਹੱਲ ਖਰਾ ਵੀ ਸੱਚਾ ਸੁੱਖ ਭਾਈ (ਏਜੀ, ਪੀ 937) ਮੁਆਫੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਗਲਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਜੋਂ ਮਨੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. " ਨਿਵਣੁ ਸੁ ਅਖਰੁ ਖਵਣੁ ਗੁਣੁ ਜਿਹਬਾ ਮਣੀਆ ਮੰਤ | ਇਸ ਲਈ ਜਿਹਬਾ ਮਣੀਆ ਮੰਤ ." ਮਨੁੱਖਤਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਮੁਆਫੀ ਗੁਣ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਿੱਠੇ ਬੋਲ ਜਾਦੂ ਦਾ ਮੰਤਰ ਹੈ |

186. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਲੋਭ ਕੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਅਹਿਨਿਸਿ ਅਉਧ ਘਟੈ ਨਹੀਂ ਜਾਨੈ ਭਇਓ ਲੋਭ ਸੰਗਿ ਹਉਰਾ || ਰਹਾਉ ||

ਜੀਵਨ ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਲਾਲਚ ਨਾਲ ਨਿਕੰਮਾ ਹੈ. ਲੋਭ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੁਕਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ. ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ "ਬੂਠੇ ਲਾਲਚਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ"

ਵਿਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ|

187. ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: (1). ਪਹਿਲਾਂ , ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ । (2). ਤਦ, ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ (3). ਭੱਟਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ (4). ਹੋਰ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ।